1893 - 1963
70-ЛІТТЯ ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-9337

РІК LXX. Ч. 146. 15 ЦЕНТІВ — 15 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1963 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 146. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ДОБАЧАЄ КРИЗУ В ШКІЛЬНИЦТВІ І З ГРОМАДЯНСЬКИМИ ПРАВАМИ

БОРОТЬБУ ЗА СХВАЛЕННЯ АКТУ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА КЕННЕДІ РІШЕНИЙ ПРОДОВЖУВАТИ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НАВІТЬ НА ВТРАТУ ПРЕСТИЖУ І ПОПУЛЯРНОСТИ

Вашингтон. — Відбуту в четвер 1 серпня ц. р. свою чергову пресову конференцію президент Кеннеді започаткував довшою заявою в справі критичного стану в американському шкільництві. Президент ствердив, що дошкульна недостача шкільних приміщень і вчительського персоналу причиняється до того, що з кінцем цьогорічних шкільних вакацій яких 400 000 учнів не зможе вернутися до своїх шкільних кляс, і яких 700 000 учнів, хоч і вернуться до шкіл, але не зможуть закінчити свого навчання в поточному шкільному році. Стверджуючи наявність такої критичної ситуації в шкільництві, президент Кеннеді заявив, що він рішений внесигнувати кампанії за будову нових нувати із Президентського фонду вагло потреби 250 000 долярів на започаткування шкільних приміщень, проголошуючи із цим заклик, щоб громадянство, зокрема вчителі, священики, провідники індустрії і робітничих спілок, як і всі, кому лежить на серці справа виховання американської молоді, приєднувалися до цієї кампанії і докладали всіх зусиль, щоб існуючу критичну ситуацію поправити. В дальшому, у відповідях на питання журналістів, Президент з'ясував своє ставлення до здійснюваної ним тепер боротьби за схвалення Акту про громадянські права, значить про переведення расової десеґреґації в тих стейтах, де вона існує. Започатковану боротьбу за громадянські права він і його уряд рішені продовжувати, не зважаючи навіть на евентуальну втрату популярности і престижу. Ситуація з громадянськими правами Кеннеді визначив, як „національну кризу великих розмірів", і ствердив, що від обов'язку роз'язати цю справу задовільно і нести відповідальність за неї ні може зрікатися ні він сам, ні так само не вимиваючи того обов'язку й відповідальности ніхто інший на його місці. Згідно із заявою Президента, обидві партії напевно прийдуть до одинокого висновку, що мусять бути зроблені всі заходи й ужиті всі засоби, що гарантували б й охороняли права усіх громадян. У зв'язку із справою громадянських прав Президент ствердив ще, що останнім часом расові демонстрації особливо ж крайнього цілеспрямування починають прислабати і в багатьох випадках настає замирення, і закликав і білих і неґритянське населення бути терпеливими і виробити вирозумілими для труднощів, які стоять на шляху повної реалізації громадянських прав. Відповідаючи на питання в справі американських студентів, які всупереч урядовій забороні поїхали на Кубу, Президент сказав, що усім їм будуть відібрані пашпорти, і що уряд притягне до судової відповідальности їхніх провідників, багато із яких є комуністи. Торкнувся у своїх відповідях президент Кеннеді також і проблеми американської допомоги для країн Південної Америки, стверджуючи, що в цих країнах мусить бути здійснена основна суспільна революція, яка, треба сподіватися, буде мирною і вийде на користь заінтересованих народів.

ЗДА досягли рекорду в кількості затруднених: 70 800 000 осіб в липні ц. р.

Вашингтон. — Кількість затруднених у ЗДА досягла в липні 1963 року рекордового числа — майже сімдесят й одного мільйона осіб. Вдержується на цій висоті — понад 70 мільйонів — кількість затруднених вже протягом другого місяця цього року. Не зважаючи на такий рекордовий зріст числа затруднених, кількість безробітних зменшилася у процентовому відношенні дуже незначно — всього із 5,7 процента до 5,6 процента. Протягом липня кількість затруднених збільшилася на 532 000 осіб до числа 70 851 000 осіб, але 5,6% безробітних визначає, що 56 осіб на кожних 1 000 затруднених ще не має праці або шукає її. Кількість безробітних зменшилася на 524 000 осіб до 4 322 000 осіб. В урядових колах сподіваються, що кількість безробітних зменшиться до 3 500 000 осіб у вересні ц. р., і потім почне знову збільшуватися. Число безробітних зросло найбільше між робітниками молодого віку — до 24 років життя.

Сербські імігранти в Мілвокі протестували проти призначення „тітовського" єпископа

Мілвокі, Виск. — Під час висвячування в четвер 1-го серпня в місцевій православній церкві присланого з Югославії архимандрита Фірмілія, тут відбулися протестні демонстрації сербських рояліістів і поліція тільки з трудом змогла вдержувати порядок на вулицях перед церквою переповнених демонстрантами. Призначив нового єпископа для сербських імігрантів православного віровизнання собор єпископів і синод югославської православної Церкви, які водночас із цим завісили у виконуванні обов'язків дотеперішнього сербського православного єпископа. Демонстранти несли таблиці з написами, що новопризначений єпископ є маріонеткою югославського комуністичного режиму і один з провідників демонстрантів, колишній офіцер югославської королівської армії Іво Влатковіч заявив, що серби в Америці ставляться вороже до православних єпископів присланих з тітовської Югославії.

В АМЕРИЦІ

● **Кол. президент Д. Д. Айзенгавер** виїхав із дружиною кораблем в Европу, до Англії і Франції. Вже на кораблі він дав інтерв'ю, в якому м. і. признав, що мурінські демонстрації — якщо вони не переступають меж миру і спокою — допускальні, бо всі американські громадяни мають право виявляти в законних межах своє невдоволення.

● **Контр - адмірал Павлює П. Повелл**, який був морським дорадником президентів Герберта Гувера і потім Ф. Д. Рузвелта та брав активну участь в обох світових війнах — помер в міську середу в одному з ню-йоркських шпиталів у віці 70 років. В останньому часі він був президентом Тавн Голлу в Ню Йорку, музичної леґації з одною із найбільш репрезентаційних концертових заль.

ГАРРИМАН В НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРЕСОВОМУ КЛЮБІ

Державний підсекретар ЗДА і провідник американської делеґації на московську конференцію в справі припинення атомових детонацій, виступав після свого повороту з Москви також і в Національному Пресовому Клюбі у Вашингтоні. Під час свого виступу Гарриман з'ясував вагу парафованого у Москві договору і висловлював конечність його затвердження Конгресом ЗДА.

Американський сателіт „Марінер-2" завершив свій перший лет навколо Сонця

Вашингтон. — В четвер 1-го серпня цього року, американський сателіт „Марінер 2" завершив свій перший орбітальний лет навколо Сонця. Випущений рік тому — 27-го серпня 1962-го року з космічно - ракетної бази в Кейп Канаверал цей сателіт мусів відбути для завершення свого облету навколо сонця 540 000 000 миль. В четвер 1-го серпня „Марінер 2" був віддалений від Землі яких 47 000 000 миль в простір лінії. Минулого року, 14-го грудня, він пролітав мимо Венере на віддалі 21 649 миль.

34 українських пластунів бере участь в Скавтському Джемборі у Греції

Маратон, Греція. — В четвер 1-го серпня ц. р., тут відбулося урочисте відкриття XI-го Світового Скавтського Джемборі. Беруть у ньому участь скавтські делеґації з усіх сторін світу, між ними і дуже численна репрезентація американських скавтів. Репрезентовані на цьому Джемборі вперше офіційно також й екзильні скавти, між ними 34-членна українська пластова репрезентація. Учасники української репрезентації прибули до Маратону двома групами — одна в кількості двадцять й одного пластуна прибула до Маратону вже вночі з 26-го на 27-го липня під проводом пл. сен. д-ра Атанаса Фіголя і займається призначенні для підтабору терен. Друга група під проводом пл. сен. о. д-ра Богдана Смика відбула подорож до Греції через Італію і прибула до Маратону два дні пізніше. Після свого приїзду до Греції, делеґація українських пластунів відвідала головну кватиру грецьких скавтів, передаючи їм привіт від проводу Українського Пласту. Командантом українського пластового підтабору на цьому Джемборі є пл. сен. д-р Атанас Фіголь і офіційним представником Українського Пласту є пл. сен. Микола Світуха, як референт міжнародних зв'язків при Головній Пластовій Булаві.

Українські пластуни на Світовомі Джемборі мають свою поштову марку і печатку

Торонто, (ПФБюро). — Головна Пластова Булава при допомозі Комісії для справ Джемборі, виряджуючи делеґацію українських пластунів на 11-те Світове Скавтське Джемборі, яке саме відбувається на славних Маратонських полях коло Атен, в Греції, не забула їм приготовити теж пластові, пропагандивні філятелістичні видання. Справа в тому, що сьогодні поштова марка (а за нею наліпка) сповнює далеко не ту функцію, яку їй було призначено в перших початках її появи. Тепер вона с масовим, можна сказати, мільйоновим пропагатором певних кличів, акцій, фактів тощо, та с дуже приступним і зрозумілим вчителем релігії, історії, географії, природи, мистецтва та інших ділянок людського знання. Про тому всьому вона та дуже „невинним" пропагатором чи вчителем, бо її „об'єкт" навіть не здає собі справи, коли він здався цьому „агітаторові" і коли він почав слухати викладів цього невидимого вчителя. Саме тому, завдяки жертвенності відомого українсько-канадійського громадського діяча і передплатника, п. Гната Повороэника, президента компанії „Ессекс Пекерс" в Гамілтоні, видано окрему, пластову, джемборівську марку. Ця марка, що її проєктував мистець М. Левицький, а оформив і друкував З. Єлів, має своє символічне значення і тому варто нею покористуватися.

На першому пляні марки бачимо імпозантного орлаекоба з одвертими крилами на тлі великого на цілу марку муру, покладеного з малих цеглин. Цей мур, який згаду захищає орла, це „стіна волі і свободи", що її збудували цеглини - свободолюбні народи світу, які знають ціну власної волі і шанують чужу свободу. Орел — це персоніфікація скавтських ідеалів, які мають служити всьому людству. Цей орел своїм дужим правим крилом захищає емблему-відзнаку 11-го Світового Скавтського Джемборі, а лівим українську пластову відзнаку. Джемборівська відзнака символізує всі скавтські організації світу, які як рівні з рівними користуються тими моральними-ідейними добрами, що їм дають скавтський закон і три головні обов'язки скавта, які містяться в скавтській присязі і які повинні дозволити всім скавтам світу брати участь в Джемборі та носити джемборівську відзнаку. Оче-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Раск залишиться кілька днів у Совєтському Союзі

Москва. — Державний секретар Дін Раск прийняв запросини від совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика — залишитись на кілька днів довше в СССР після підписання договору про частинне припинення атомових детонацій. Так само залишиться кілька днів в Москві й британський міністер закордонних справ лорд Гюм. Прийматься за річ певну, що це їх перебування в СССР зв'язане з розмовами, що їх вони вестимуть із Хрущовим та Громиком. Хрущов, який мав виїхати на Крим на літню відпустку, відкликав свій виїзд і залишився в Москві для участи в акті підписання атомового договору. Не є ще відомо, чи названі західні міністри закордонних справ будуть запрошені до переїзду разом із Хрущовим над Чорне море, чи всі вони залишаться в Москві. Американські газети інформують, що розмови Раска і Гюма з Хрущовим та Громиком не можуть переступати меж взаємної інформації, бо такі справи, як східно - західний пакт неагресії, забезпека проти несподіваної атаки, заходи проти поширення атомової зброї на інші країни, зменшення совєтських та альянтських збройних сил в Німеччині або редукція військових бюджетів — всі ці справи стосуються всіх західних союзників з блоку НАТО і тому мусять бути узгіднені з ними, що вимагає довгого часу.

Західня Німеччина не рішена, чи приступить до атомового договору

Бонн. — Західньо-німецький уряд рішив стриматися з проголошуванням свого виразного становища у відношенні до московського договору про частинне припинення атомових експериментів, доки остаточно не буде з'ясоване, чи той договір не принесе політичних користей Східній Німеччині. Сумніви Західньої Німеччини поглибились, коли східньо-німецький совєтський лакей Вальтер Ульбріхт проголосив, що Східня Німеччина приступить до названого московського пакту. Хоч він заявив, що „відповідний документ" буде пересланий тільки до „місця підписання договору", себто до Москви, з поминенням Вашингтону й Лондону, проте той акт східньо-німецьких комуністів, напевне узгіднений з Москвою, вказує на бажання політично експлуатувати московський атомовий договір для справи перманентного поділу Німеччини та міжнародного визнання східньо-німецького режиму. Речник Західньо - німецького уряду Карль Гунтер фон Гаазе заявив, що становище того уряду в справі атомового договору буде з'ясоване щойно після консультацій з іншими західніми союзниками. Віце - канцлер Людвіґ Ергард, який в найближчих тижнях стане канцлером на місце 86-літнього Конрада Аденауера, вернувся з літньої відпустки і конферував вже з американським секретарем оборони Робертом МекНамарою. Цей останній мав заявити, що московський атомовий договір ні трішки не змінить плянів оборонної сили і готовости Заходу.

СССР обіцяє Індії військову допомогу проти комуністичного Китаю

Москва. — Совєтський уряд буцім-то погодився постачати Індії ракети з землі-до-землі і з повітря-до-повітря, як теж радарні споруди і різний виряд, потрібний для оборони проти можливої нової атаки збоку комуністичного Китаю. У Москві перебувала довший час індійська делеґація під проводом секретаря міністерства економічної і військової координації, який прибув туди на запрошення совєтського уряду. Ці переговори здебільша вже закінчені і той індійський речник виїде з Москви до Праги з дальшими військовими замовленнями. Зокрема Совєти буцім - то погодились вивінувати 4 джети МІҐ-21, що їх вже доставлено Індії, в керовані ракети. Ця совєтська помі Індії має з одного боку підтвердити „невтральність" Індії, яка приймає військову допомогу одинаково від ЗДА й Британії, як від СССР, з другого боку — загострити спір між Москвою і Пейпінгом та перетягнути індійських комуністів на сторону Москви. Західні обсерватори в Індії не поділяють остраху деяких індійських політиків щодо можливо - китайських приготувань до нового походу проти Ідії. Радше — твердять деякі знавці тамошніх відносин — китайські комуністи заходять ся біля закріплення за собою здобутих територій.

Европейська Економічна Спільнота проголосить 5-річну господарську програму

Брюссель. — Роберт Марколін, віце - президент Екзекутивної Комісії Европейської Економічної Спільноти (Спільного Господарського Ринку), куди належать Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембург, проголосив плян координування економічного розвитку названих шістьох европейських держав. За тим пляном названих шість країн покличуть до життя групу економічних експертів, які сформулюють можливості економічного розвитку тих країн в роках 1966 - 1970. У Брюсселі, де знаходиться головна Кватира Европейської Економічної Спільноти буде створена політична Комісія з фахових делеґатів названих 6-х держав і та Комісія матиме за завдання стежити за виконуванням наміченої 5-річки у тісній співпраці з Екзекутивною Комісією організації. Рада міністрів 6-х членських держав має затвердити 5-річний господарський плян у 1965 році. Названий західньо-европейський економіст підкреслив, що 5-річний господарський плян 6-х членських держав Спільного Господарського Ринку не перечить тим принципові вільної торгівлі і конкуренції та братиме на увагу економічний розвиток в ЗДА і Британії.

Альжирський прем'єр пропонує конституцію, що робить його диктатором

Альжир. — Альжирський прем'єр Ахмед Бен Белла склав проєкт конституції для Альжиру, яка вводить президентську систему з одинокою політичною партією Фронту Національного Визволення та з диктаторськими правами для президента на час найближчих 5-х років. Очевидно, що він, Бен Белла, буде кандидувати на такого президента. Той проєкт був обмірковуваний на тайному засіданні верхівки названої політичної організації, в якій відбулась боротьба за владу в молодій альжирській державі, що її виграв Ахмед Бен Белла, лідер і, „невтраліст", що заповів був уведення в Альжирі „соціялістичну кастрівського типу". У тому проєкті конституції передбачається „позитивний невтралізм" з правом уряду схилятися до будь-которого світового блоку „залежно від обставин".

КЕННЕДІ: АТОМОВИЙ ДОГОВІР НЕ ПОСЛАБИТЬ ОБОРОННОЇ СИЛИ ЗДА

ЗДА НЕ ВИЗНАЮТЬ СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ. — ВИЗНАЮТЬ ФРАНЦІЮ, ЯК АТОМОВУ ДЕРЖАВУ. — КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ МОЖЕ СТАТИ В 70-Х Р. Р. НАЙБІЛЬШОЮ ЗАГРОЗОЮ.

Вашингтон. — Президент Кеннеді з цілою рішучістю ствердив на своїй пресовій конференції в четвер 1-го серпня цього року, що московський договір про частинне припинення атомових експериментів в найменшій мірі не послабить оборонної сили Америки та всього західнього блоку. Так само він кількакратно підкреслив, що З'єдинені Держави не мають наміру визнати Східню Німеччину і не визнають її, хоч би вона й заявила, що приступає до того атомового договору. Президент звернув увагу, що бували вже прецеденти, що той самий договір підписували різні держави, із яких не всі одні одних визнавали, як ось, наприклад, Женевський договір про Ляос, що його підписали також комуністичний Китай й комуністичний Північний В'єтнам, що їх ЗДА не визнають. Президент заявив теж, що в загальному інтереси було б, щоб атомовий договір підписав також комуністичний Китай, від якого ЗДА проте все таки не визнали б. Що стосується пропонованого Совєтами східньо-західнього пакту неагресії, то Президент звернув увагу, що одною з головних цілей такого пакту було б дістати гарантії кращої безпеки для Західнього Берліну. Всі ці справи стосувались, очевидно сумнівів Західньої Німеччини, чи атомовий договір та проєктований пакт неагресії не вийшли б у користь комуністичній Східній Німеччині і не послабили б міжнародного престижу і змагань до об'єднання Західньої Німеччини. ЗДА — заявив Кеннеді — стояли і стоять на тому, що Німеччина повинна бути об'єднана. Багато завваг Президента стосувались теж Франції і становища її президента де Голля. Президент Кеннеді ствердив, що крім останньої, заяви де Голля на пресовій конференції у Парижі ЗДА не мають ніяких інших офіційних інформацій про становище Франції до договору про припинення атомових експериментів. Президент Кеннеді заявив, що ЗДА визнають Францію, як атомову державу. Однак він зазначив, що річ не так у визнанні Франції, як атомової держави з погляду закону МекМагона, який забороняє ділитись американськими атомовими таємницями з неатомовими країнами, а в цілому комплексі питань американсько - французької співпраці. Президент пригадав оферту, що її ЗДА зробили Франції щодо продажу Франції атомових ракет „Поларіс", але Франція ту пропозицію відкинула. Президент де Голь — казав Кеннеді — має розбіжні із становищем американського Уряду погляди на НАТО та на ролю Франції в західньому союзі і тому ці справи мусять стати предметом докладного обмірковування і з'ясування. За найпершими коментарями американської преси, заввагн президента Кеннеді кажуть передбачати стрічу президента Кеннеді і президента де Голя в недалекому часі та можливості повного вирівнювання існуючих між Францією і ЗДА розбіжностей. Президент Кеннеді пригадав, між іншим, існуючу конкретну військову співпрацю між ЗДА і Францією в різних ділянках. Зате президент Кеннеді рішуче заперечив, наче б обмірковувалось нову конференцію „на вершинах", себто зустріч також з Хрущовим, і заявив, що він не бачить, яку практичну користь мала б дати така конференція в теперішньому часі. Президент Кеннеді не має сумніву, що Сенат ратифікує атомовий договір, признавши, що сенатори мають не тільки право, але й обов'язок докладно його розглянути.

Багато мови було на тій пресовій конференції Президента про комуністичний Китай. Президент Кеннеді називає режим комуністичного Китаю „сталінським", і то не тільки у внутрішній, але й закордонній політиці, маючи на увазі явне пропаґування війни та змагання до неї. Президент не бере дуже поважно теперішнього комуно - китайського побрязкування зброєю та провокування інцидентів на Далекому Сході. Бо — казав він — Америка привикла вже до такого споридичного загострювання ситуації. Зате він стурбований потенціяльною загрозою від комуністичного Китаю в 70-их роках, коли Китай розвине власну атомову зброю, яка у ще більшій диспропорції поставить його збройну силу і таку ж силу його малих сусідів. Президент пригадав, що Китай нараховує 700 000-000 населення, яке річно зростає на 14 до 15 мільйонів душ. От ж ці потенціяльні грізні можливості з уваги на характер комуно - китайського режиму повинні — на думку Президента — спонукати до призадуми та турбот. Президент потвердив запит одного журналиста, що ЗДА будуть продовжувати підземні — дозволені московським атомовим договором — детонації, але не ввійшов в подробиці цієї справи. Одночасно він заперечив вартість 50 чи 100 мегатонових бомб, якими похвалявся Хрущов, звернувши увагу, що нищівна сила одної такої бомби є менша, як сполучена сила кількох менших бомб, зручніших для перевозу. Тому Президент заповів, що ЗДА пляново не експериментували з розпрядженням такої великої нуклеарної сили і не продукують таких бомб.

У СВІТІ

● **Індійський прем'єр Неру** перестеріг народ, щоб він був „приготований на всі можливості" — з уваги на зосередження великих військових сил китайських комуністів в окупованому ними Тибеті. В деяких частинах індійсько - китайського прикордоння можна голим оком спостерігати комуно - китайські приготування до нової воєнної авантури проти Індії.

● **Речник буддистських монахів у Південному В'єтнамі** склав гостру заяву проти таємного американського амбасадора Фредеріка Нотлінга за його мінутоненне інтерв'ю, що він не бачив в Південному В'єтнамі релігійного переслідування буддистів. Згаданий монах заявив, що цей американський амбасадор, який за свій кількарічний побут у В'єтнамі ніколи не зайшов до ніякої пагоди. Амбасадор Нолтінг, який завжди підтримував режим Нґо Дінґ Дієма, вже відходить з свого становища.

● **Польський міністер хліборобства** Мєчислав Ягельський заявив, що цьогорічна літня посуха заповідає катастрофальні жнива. Він сказав це американському секретареві хліборобства Орвілеві Фріманові, який, повертаючись з Совєтського Союзу, зупинився на три дні в Польщі. В минулому році Польща мусіла спровадити 2,700,000 тонн хлібних ..

● **Генерал Йоган Адольф граф фон Кільмансег** з Західньої Німеччини став командантом суходільних збройних сил держав Північно - атлантійського Союзу (НАТО) у центральній Европі. Західньо - німецька суходільна армія тепер найсильніша з усіх европейських членів НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Трудна ситуація в Конґресі

Рідко коли в історії американського Конґресу у мирному часі була така ситуація, як цього гарячого літа: стільки дійсно першорядних справ з необхідністю конструктивно поладнати їх — при мінімальних можливостях чи без можливостей це зробити. Найприкріше для Конґресу те, що нема виглядів, щоб ця парадоксальна ситуація могла „якось" скінчитись — без потрясення для країни і Уряду та без послаблення престижу самого Конґресу.

Ось три справи, що їх Уряд ставить на самому шпилі всіх інших законопроєктів, які тепер знаходяться у Комісіях чи на пленумі: 1) законопроєкт про громадянські права, який забороняє дискримінацію в прилюдних приміщеннях, у школах, у прийманні на працю та у виконуванні права голосування; 2) законопроєкт про полагоджування спорів між залізничниками і залізничими компаніями і 3) законопроєкт про зменшення прибуткового податку та фіскальну реформу. Поминаємо вже довгу чергу інших справ, між якими є такі важливі, як справа медичної опіки для старших осіб в рямцях державної суспільної служби, — справа федеральної допомоги школам, — хронічно контроверсійна справа допомоги закордонові, — справа асиґнування близько більйона долярів на будову шпиталів для умовохворих та недорозвинених — і інші. На день 29-го липня цього року було таких 16 „великих" справ, не рахуючи кількадесятьох менших. Пологодження кожної з цих справ, як сказано, сполучене з величезними труднощами, у порівнянні з якими просто іграшкою є переведення крізь законодатну процедуру ратифікації московського договору про припинення атомових дослідів.

Ось, наприклад, справа нового громадянського закону. Уряд склав його на базі права Конґресу реґулювати міжстейтові торговельні відносини, вийшовши із засновку, що практично іде про права неґрів у ресторанах, молочарнях, крамницях, фабриках, готелях, автобусах і т. п., отож в різних ділянках торговельного життя, які вимагають стейтових „лайсенсів". Противники цього законопроєкту поборюють його арґументом, що він, мовляв, вдаряє в основне право громадян — розпоряджатись своєю приватною власністю, своїм приватним торговельним підприємством, за своєю волею і вподобою. Тому вигринули пропозиції пов'язати цей закон із 14-им Додатком до Конституції про ґарантію громадських прав для всіх громадян та з 13-им Додатком про знесення невільництва. Але дебати над цією справою ведуться при акомпаніяменті масових муринських демонстрацій у краю, а це погана атмосфера для законодатної дії. Ще гірше, що всі законодатці здають собі справу, що хоч і треба поширити законну охорону для муринів, проте не буква закону вирішить цю проблему, а — еволюційний життьовий шлях.

Однаково складна справа залізничного конфлікту. Уряд хоче скинути розв'язку його на плечі Міжстейтової Торговельної Комісії, Конґрес взагалі не хоче цього вирішувати, а з двосторонніх переговорів та посередництва секретарів праці і торгівлі нічого не виходить. І над країною висить далі мариво залізничного страйку. І третя згадана справа — податкової реформи: годі дивуватися законодавцям, що вони не квапляться приймати тезу Уряду, що в році, в якому передбачується 6-10-більйоновий дефіцит, треба зменшити головне джерело припливу готівки до державної каси, яким є прибутковий податок.

Внаслідок накопичення таких справ у Конґресі нема світлих виглядів на задовільне поладнання будь-котрої з них.

„Бути або не бути" Хрущова

Несподівано скоре й „гладке" продення переговорів між ЗДА, Великою Британією й СССР у Москві в справі часткового припинення атомових детонацій, що закінчилися 25-го липня цього року парафуванням тексту того договору, поставило публічну опінію світу перед основним для сучасної ситуації питанням: в чому шукати причин поступливости Хрущова і започаткованої ним „мирної офензиви"? В страху совєтського партійного і військового керівництва перед атомовою війною, що її остаточним вислідом було б знищення совєтської колоніяльної імперії, чи в бажанні Хрущова добиватися перемоги комунізму справді таки тільки мирними засобами й шляхами, чи, може, в чому іншому? Між багатьома відповідями на це питання, як одну з головних причин раптової згідливости Хрущова добачають політичні коментатори і експерти в економічних труднощах Совєтського Союзу і належних до нього сателітних країн.

Розумування їх логічне і просте. Аналіза совєтського господарського розвитку, проведена на основі совєтських таки даних, показує, що в першій половині цього року промислова продукція СССР збільшувалася в куди повільнішому темпі, як минулими роками, почавши від кінця другої світової війни. Житлове будівництво значно зменшилося в порівнянні з таким же часом минулого року. Набагато нижчою в цьому півріччі була продукція молока, свиней та курей. Совєтська торгівля, яка в першій половині 1962-го року досягла була 13% зросту, в першому півріччі 1963-го року збільшилася всього на 2%. Якщо йде про розвиток окремих ділянок промисловости, то останнім часом держава змушена була ліквідувати через недостачу інвестиційного капіталу — тисячі різних проєктів і концентруватися на тих підприємствах, які можуть давати без більших витрат негайно потрібну продукцію. Виробництво товарів щоденного вжитку і продукція основних харчів не встигають за збільшенням кількости населення, і в країні відчувається дедалі більша недостача харчів, одягу і взуття. Коротко кажучи, в Совєтському Союзі зростає до катастрофальних меж розбіжність між здійснюваними на велетенську скалю мілітарними, космічними і іншими проєктами й програмами і між вимогами заспокоєння найконечніших життьових потреб населення.

В обличчі таких непереборних труднощів, перед альтернативою бути чи не бути, Хрущов рішився на свою нинішню „мирну офензиву", щоб не лише звільнити відповідний інвестиційний капітал для задоволення потреб широких мас населення, але й зацитькати совєтських маршалів та генералів фактом доконаного перемир'я із західніми „паліями війни" і сповидним відверненням воєнної загрози.

Доказом на те, що вирішальними в теперішній „мирній тактиці" Хрущова були передусім економічні чинники, можуть бути проведені безпосередньо після парафування договору про часткове припинення атомових детонацій наради провідників компартій і голів урядів комуністичних країн, що належать до так званої Ради Економічної Взаємопомоги. Першим рішенням, що його прийняли учасники цієї московської наради, було визнання „позитивної ваги" цього договору, яка і для СССР і для совєтських сателітів полягає головним чином у можливості використати бодай частину витрачуваних досі на військові цілі капіталів для підвищення життьового стандарту їхнього населення і рятування загроженої в своїх основах економічної бази побудови комунізму.

Ярослав Курдидик

ВАЖЛИВІСТЬ В'ЄТНАМУ І ЙОГО ОБОРОНА

На останній пресовій конференції президент Кеннеді заявив, що недавній зудар між поліцією президента Нґо Дінґ Дієма і буддистами сильно підірвав спроможність Південного В'єтнаму боротися проти комуністичної загрози з півночі і що ЗДА цією справою дуже стурбовані.

Сучасне положення в Сайґоні нагадує ситуацію, яка постала була напередодні усунення президента Сінґмана Рі в Сеулі, де кожний вияв невдоволення народу так само здавлювано брутальною силою. Єдина різниця між положенням у Сайґоні і Сеулі хіба в тому, що проти Сінґмана Рі виступали студенти, а проти Нґо Дінґ Дієма виступають буддисти, яких очолюють їхні ченці. Але й там і тут — гострий вияв протесту проти безоглядного диктаторського режиму. Може президент Дієм перетриває теперішній гураґан народного гніву і втримається ще деякий час при владі, але знавці відносин у тій країні твердять, що ЗДА ні в якому разі не повинні підтримувати непопулярного Дієма, а натомість мусять розв'язати докраю напружену ситуацію хоч би й дуже радикальним способом.

Різного роду допомога, що її впродовж останніх десяти років дістає Південний В'єтнам від ЗДА, мусить бути не абияка, коли сенатор Кіттінґ заявив недавно одному журналістові, що „якби ми допомогли кубинським еміґрантам бодай сотою частиною того, що вклали в Південний В'єтнам, ми давно позбулися б тієї комуністичної ґанґрени, яку все ще толеруємо на Кубі".

Чому питання В'єтнаму, що лежить за тисячі миль від ЗДА, важливіше, як питання Куби, відповісти в одній газетній статті дуже важко. Лаконічна відповідь може бути хіба така, що ситуацію, яка витворилася на Кубі, коли б зайшла конечна потреба, ЗДА зможуть розв'язати „упродовж годин", а для вирішення справи В'єтнаму потрібно довшого часу і неймовірно великих мілітарних зусиль.

Справу В'єтнаму заактуалізував недавно Пейпінґ, який звернувся до всіх комуністичних і невтральних країн із закликом допомогти червоним партизанам, які „по-геройськи боряться проти диктатури ЗДА і зрадника Дієма, що забороняє людям молитися і своїм озброєним бандам наказує стріляти на людей, коли ідуть вони до своїх храмів". Як же цинічно звучить цей заклик, коли пригадати, що ті самі „побожні червоні китайці" чинили в Тибеті з вірними, ченцями та їхнім духовим провідником далай-лямою...

Ще більше заактуалізувала питання В'єтнаму видана минулого місяця великим накладом брошура, що її підписали 650 „приватних науковців". Ця група комуністичних поплентачів дораджує президентові Кеннеді, щоб він стягнув з В'єтнаму американське військо, яке „разом із зненавидженим режимом Дієма веде одверту війну з вільним Китаєм".

Хто криється за цією „групою науковців" видно найкраще з того, що їхні симпатики пікетували Білий Дім і роздавали при цьому згадану брошуру. А з тієї брошури можна довідатися, на чому базуються основні принципи тих, що називають себе „американськими патріотами". Отож, ці „патріоти" домагаються допущення червоного Китаю до ОН, вимагають не встрявати у „внутрішні справи Куби", „не загострювати" відносин у Кореї, яка має „добровільно возз'єднатися", „перевести Берлін на статут »вільного міста«, а представникові ЗДА на конференції у Москві А. Гаррімановi дораджували, щоб він за всяку ціну добився обмеження нуклеарного озброєння і промостив шлях до загального (читай — капітуляційного) замирення.

Та найбільший натиск кладеться у згаданій брошурі на закордонну уполітику ЗДА у відношенні якраз до В'єтнаму, країни, про географічне положення якої знає хіба невелика частина пересічних американців.

Читали ми також звіт, що його підписали генерал Г. Гаркінс, шеф мілітарної допомоги Південному В'єтнамові (12 000 американських вояків) і його безпосереднього зверхника, адмірала Г. Д. Філта, головного командувача фльоти на Тихому океані. За їхньою оцінкою справа Південного В'єтнаму — це не лише інтервенція мілітарного порядку, але й справа престижу ЗДА на тому обширі, де змагаються дві ідеології, комуністична і демократична. Обидва згадані високі військовики не приховують, що війна в Південному В'єтнамі „затягується у безконечність" і що вона може припинитися тільки тоді, коли на півночі перестане діяти Го-Чі-Мін, підтримуваний червоними китайцями, а на півдні Дієм, підтримуваний ЗДА... Китаєві потрібний В'єтнам як продуцент рижу, так само, як Москві необхідна Україна, як житниця большевицької імперії. Але коли б червоному Китаєві вдалося повністю заволодіти В'єтнамом, то, розглядаючи це із стратегічної точки зору, він дослівно вирішив би дальшу долю Далекого Сходу.

Швайцарський журналіст С. Кроньє, який перебував на тому обширі останніх десять років, пише, що жорстокість і безоглядність Го-Чі-Міна можна порівняти хіба із Сталіним. Цей комуністичний ватажок, — пише Кроньє, — розпочав у Південному В'єтнамі свою діяльність не від учора. Його аґенти діяли там ще до ліквідації французького колоніяльного панування, яке закінчилося у 1954-му році. Те, чого може не врахував прехитрий Го-Чі-Мін, це масова втеча населення з Північного В'єтнаму перед тим, як комуністи перебрали владу. У всіх тих втікачів залишилася для американців вдячність за допомогу в евакуації, і на них головним чином спирають американці свою „самопевність" на цьому обширі. Го-Чі-Мін розпочав таку саму пенетрацію своїми аґентами і в Ляосі, і сили Патет Ляо не перестануть там діяти доти, поки це буде потрібне босові Го-Чі-Міна, Мао Тсе-тунґові.

Відомо, що донедавна цей комуністичний ватажок отримував допомогу та „інструкторів" однаково від Москви і від Пейпінґу. Допомога Москви почала слабшати, а далі впала до мінімуму, коли почалася сварня між тими двома комуністичними велетнями. Го-Чі-Мін навіть намагався виграти одного свого „покровителя" проти другого.

„Ніхто не збирається виправдувати диктаторських метод Дієма. — закінчує свою статтю С. Кроньє, — а його непопулярности зокрема, особливо серед буддійського населення, що творить у В'єтнамі більшість. Але коли розцінювати справу В'єтнаму на дальшу мету, особливо з мілітарної точки зору, то Дієма слід уважати за „менше зло" у порівнянні з тим, що може статися, коли там всадовиться „мініятюрний Сталін" — Го-Чі-Мін..."

КАТАЛЬОНЦІ ЗА СВОЄ НАЦІОНАЛЬНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ

Цими днями швайцарська преса і радіо широко коментували незавидне положення катальонців в Еспанії під диктаторським режимом генерала Франко. Катальонці, як відомо, замешкують північно-східню частину Еспанії і нараховують тепер, за найновішими даними швайцарської преси, коло 6 000 000 населення. Катальонці — це народ з давньою культурою і окремою мовою, яка значно різниться від еспанської. Катальонію прилучено до Еспанії в 15-му столітті. Катальонська мова уже в середніх віках дійшла до великого розвитку і в 16 столітті була літературною мовою всієї Еспанії. Пізніше витіснила її мова еспанська.

Боротьба катальонців проти національного гніту Еспанії великою мірою нагадує змагання українського народу за свої національні права, що їх потоптав імперіялізм Москви.

Національна боротьба загострилася особливо за режиму ген. Франко, що поставив собі за мету усунути мовні й культурні різниці національних меншин, особливо басків та катальонців, і перетворити їх на еспанців. Особливий натиск пішов на катальонців, яких Мадрид уважає за небезпечних сепаратистів. Від 1939 року заборонено вживати катальонської мови в школах Барсельони та в інших місцевостях Катальонії. Довгі часи не дозволяли будь-яких публікацій катальонською мовою. Заборонені були навіть катальонські народні танці, не вільно було співати катальонського гимну. Всі публічні засоби культурного зв'язку, як преса, радіо, кіно, а пізніше й телевізія, мусіли послуговуватися лише еспанською мовою.

Барсельона проти Мадриду

За 24 роки культурного гніту генерал Франко домігся деяких успіхів у свой денаціоналізаційній політиці. Наприклад, частина катальонської молоді, що виросла після громадянської війни, щораз більше відчужується від своєї рідної мови. В школах діти не могли запізнатися з героїчною історією катальонської столиці — Барсельони, яка впродовж століть боролася проти імперіялістичного Мадриду. Учні шкіл не могли довідатися про те, що катальонський народ своєю працею й податками ніс непосильні тягарі утримання еспанської держави.

Тепер виявилося, що денаціоналізація охопила переважно малоосвічені верстви катальонської людности. Зате освічені кола катальонського народу, зокрема академічна молодь, рішучо протиставиться шовіністичній політиці Мадриду. Університет у Барсельоні має славу найбільш непокірливої високої школи цілої Еспанії.

Під постійним тиском інтелектуальної Катальонії Мадрид в останніх роках був змушений дещо злагіднити свою уніфікаційну політику. Наприклад, від 1946-го рок дозволено знову друкувати книжки катальонською мовою. Два роки тому генерал Франко почав обсаджувати становища губернаторів у Катальонії дещо ліберальнішими особами. Барсельонський університет домігся права відкрити катедру катальонської історії. Але заборона видавати пресу катальонською мовою залишається всилі.

Обійти заборону Мадриду могла лише Церква, яка вживає катальонської мови, як засобу поширювання віри, і не підлягає державній цензурі. Сьогодні Церква видає три публікації катальонською мовою, між ними дуже поширений часопис для дітей, що виходить у монастирі Монсерра. Ігумен цього монастиря, Ескарра, один із найзавзятіших оборонців національних прав Катальонії, і з цього приводу мав він уже чимало конфліктів з еспанською владою.

Тепер ігумен Ескарра започаткував нову акцію боротьби за національні права катальонців. Недавно опублікував він разом із 50-ма іншими визначними катальонцями, між ними адвокатами, письменниками, промисловцями й банкірами, заклик до катальонського народу боротися за права вільного розвитку своєї національної культури. В тій прилюдній відозві катальонські інтелектуали радять своїм землякам вносити масово індивідуальні домагання до мадридського уряду — єдиний в сучасних умовинах леґальний шлях — забезпечити катальонському народові основні національні права. Автори публічного заклику посилаються на папську Енцикліку „Пацем ін террiс" і заявляють, що катальонський народ не перестане домагатися визнання й пошанування своєї мови й культури, доки його слушні права не будуть здійснені.

Припускають, що за цим закликом піде багато катальонців. Масові листи скеровуватимуть головно до заступника прем'єр-міністра Муньоз Грантеса, який восени минулого року, під час великої повені, виявив себе щирим рятівником жертв стихійної катастрофи. В нього сподіваються знайти більше зрозуміння, ніж у генерала Франко. Не виключене, що в сучасній ситуації і генерал Франко більше рахуватиметься із світовою опінією, зокрема з новим папою, і піде назустріч слушним домаганням катальонців.

І. Л.

● Республіканський конґресмен Джералд Р. Форд з стейту Мишиґен заявив, що він переконаний, що хоч президент Кеннеді, як єдиний кандидат Демократичної партії у президентських виборах в наступному році має великі шанси, проте республіканці могли б його перемогти, якби мали доброго кандидата. Лихо в тому, що покищо в Республіканській партії нема ані згоди щодо кандидата з найкращими даними, ані теж не заявляються ті діячі, які могли б стати кандидатами — як ось губернатор стейту Мишиґен Джордж Ромні.

З НАШИХ БУДНІВ

ДВІ СТОЛИЦІ

Якби мене хто спитав, де знаходиться літня столиця Американської України — на Союзівці чи в Гантері, то мені направду важко було б зробити вибір. Хіба прийшлосяб розв'язати цю проблему по-соломонівськи, тобто сказати, що наша еміґрація така велика й могутня, що її стати й на дві літні столиці.

Бо як тут віддати пальму першости одному чи другому відпочинковому центрові, коли, скажемо, на Союзівці є красні дівчата і в Гантері не бракує цього зілля. На Союзівці стоїть каплиця св. Володимира, в Гантері церковця св. Івана Хрестителя. Союзівка має свій клюб „Веселку", Гантер — свою „Ксеню", Союзівка має пана Кваса, Гантер — пана Кобзяра. Союзівка має надворного маляра в особі Миколи Неділка (не мішати з Миколою Понеділком!), а в Гантері стало резидує і малює Михайло Мороз, — не згадуючи достойної Людмили Морозової, яку прошу не мішати з дружиною Михайла Мороза, що зветься Ірина.

Скажете, — ну, гаразд, Союзівка має своїх малярів, а Гантер своїх, алеж на Союзівці вже два місяці триває, влаштована Сергієм Литвиненком, виставка картин, в якій бере участь 21 мистець з понад стома картинами! Чи Гантер може похвалитись подібним культурним досягненням?..

Скажу відкрито — досі не міг похвалитись, та ось, незабаром, буде така оказія. З далекого Дітройту з'їхав у зелені, кетскільські гори наш рабін від гумору, незрівнянний Еко - Едвард Козак, і саме в цю суботу відкриває на „Кобзярівці" першу свою в цій країні виставку картин, сиріч фіґуральних композицій в ековському стилі.

Як виходить з вичерпної статті ред. Івана Кедрина в „Свободі", на виставці буде на що подивитись! Буде там, для прикладу, знаменитий „Галицький Ярмарок", що пропав був на Словаччині, а тепер мистець наново його відтворив, — велика панорама, в якій розміщено на возах і під возами, в коршмі і під коршмою коло 130 людських фіґур, не враховуючи, вибачте на слові, свиней, волів, корів, коней і всякого домашнього птаства...

У нав'язанні до цього твору я дуже просив маестра Ека, щоб прислонив якоюсь веретою „Чорну хмару", теж ніби фіґуральну композицію на стіні пансіону „Ксеня", на якій фіґуруємо ми обидва з другом Миколою Понеділком, маючи доволі компромітуючий, алкоголічний вигляд... Шановний автор вдоволив наше бажання, і ми, з почуття вдячности, прибіцяли виступити завтра, на відкритті виставки, з веселою програмою, при Ековій співучасті та й під його головством.

Цим разом, то не буде жадна „буйда на ресорах", як говорили колись у Львові, як теж, маймо надію, не буде жадного „прикрого непорозуміння". — Цим разом прибудемо хоч би для того, щоб вибачитись і зреґабілітуватись перед шановною гантерською публікою за те, що так тяжко схрунили і не з'явились в Гантері на празнику св. Івана...

Ікер

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XV)

Третя довгаста заля також переділена надвоє. Тут показано початки його олійного малярства: „Садок моєї матері" (1900) пуентилістичною манерою, немов ранній Моне чи Сіньяк. Поруч „Портрет мого дядька" (1903) з доби „диких", на обличчя мистець поклав цілу ґаму кольорів. Подібно ми колись у нашій студії С. Святославського в Києві в 1906-07 роках вишукували на обличчі моделя різні тони — рожеві, фіолетні, зеленкуваті тощо. „Садок" і „Портрет" були намальовані під час перебування Леже в Академії Мистецтв у Парижі, коли він працював там у рр. 1901-03 вільним учнем в ательє Жерома.

На стіні кілька малюнків розміром у метр, усі суто кубістичні. Відразу вражає динаміка ритму. На сиво-бежовому тлі домінує блідий ультрамарин і чорний рисунок, відсутні всі яскраві й гарячі фарби. Тут „Жінка в блакитному одязі" „Залізничий переїзд", обидва з 1912 р., і „14 липня", з 1914 р. Тут Леже був не сам, він ішов у ногу з Браком, Пікассо, Ля Френе, і винайшов та оформив динамічною побудовою образу просторінь і глиб. Це найкращі твори мистця, вже запатиновані часом. Ця „героїчна" доба кубізму тривала від 1904 до 1914 р., мистець будував свій образ з кубів, прямих форм, круглякіп тощо, створюючи почуття просторіні.

В четвертій залі впадає в око еволюція мистця. Він залишає кубізм з його шуканням глибу і динамізму і спрощує свої малярські засоби. Він уже не конструює глибини, а розкладає статистично свої пласкі форми на блідому тлі: сірому, ясно-бежовому або суцільно червоному. Запанував також інший кольорит — чистий ультрамарин, жовть, червінь — все просто з туби, нерозмішане з іншими фарбами. Він уводить між свої форми людські змеханізовані постаті, обведені грубим чорним рисунком. Чудова композиція цього періоду „Будова дому" з риштуванням. Ще пізніше він заливає частини образу двома-трьома кольоровими плямами, інколи не покриваючи рисунку предметів. Це вже прикладне мистецтво, де цей декоративний засіб дає Леже змогу пристосувати своє малярство до індустріяльних вимог доби.

Кажуть, що мистецтво норманця Леже — мистецтво для німців. Хтозна! Одне відомо, що один з найбільших німецьких меценатів-маршанів, Канвайлер, почав купувати твори Леже ще з 1912 р. Кілька років тому відбулася з великим успіхом виставка його праць у Мюнхені, а спортове товариство в Ганновері замовило в Леже колосальну композицію для фасади стадіону. Зате ні одної картини Леже ні в збірці Щукіна в Москві, ні в Фундації Барнеса в Філядельфії. Мені невідомо, з яких причин справа з Ганновером була зірвана; мистець скористався з макету величезної композиції, щоб її розгорнути на фронтоні свого музею.

Самий макет легко надибати в музеї, він більш метра. Праворуч зображений парубійко-робітник за станком, а на решті ясносірого і бежового тла розміщені абстрактні форми, довгасті, криві, округлі, прим'яті, наче здавлені міхурі. На фронтонній великій композиції партія з фігурою робітника відлита горельєфом, кольоровими плитами кераміки, а тло і абстрактні форми викладені мозаїчно з малих кубиків. На всій композиції легко можна налічити вісім основних, чистих фарб: дві сині — ультрамарин і церулеум, дві жовті — канарково-цитринова і темніший жовтий кадмій, дві червоні — венеціянської червіні і паленої цегли, дві зелені — холодний смарагд і друга тепла. Більш-менш ця ґама проходить у всіх картинах Леже післякубістичного періоду.

У творчості Леже годі шукати емоції, людських почувань. Тут панує стиль і ритм машини, механіки, „Квіти серед елементів механіки", як ясно сказано коло одного образу. На самому початку своєї мистецької кар'єри Леже був глибоко вражений гарматами на війні, малював частини їх механізму, зображував вибухи і їх динамічну силу, недарма він цілу війну від 1914-1918р. був гарматником. — „Але чому Леже, — питає мене дружина, — який так кохався в фабриках та машинах, осівся в Біоті, серед ланів, квітів, виноградників, оливок, зелені?". Відомо, що краще жити на лоні природи в Біоті, як дихати смородом бензини по великих містах. Проте, мистець мусів осістися в Біоті задля своєї кераміки. Добра частина фронтальної композиції музею, яка нас закликала вже здалеку з дороги, була сформована і випалена в печі учнем Леже — Брісом. В тому ж стилі виконані ним і керамічні речі 1950-55 рр., у занадто разючому кольориті, де людські постаті зображені часто конкавою.

Немає сумніву, що Леже пильно придивлявся до вітражів своїх геніяльних предків у Шартрі й Страсбурзі з 11-12 віків. Сам Леже розмальовував одну каплицю фресками. У своїх монументальних картинах він, на місце святих, мучеників, пап, посадив і поставив футболістів, мотоциклістів, акробатів і циркових кльовнів. Як і давні вітражисти, Леже часто перевантажує свої композиції до самої гори декоративними формами, кольоровою плутаниною, обрамленою чорним контуром*.

У великому вестибюлі з першого поверху музею можна над сходами бачити три монументальні речі. Вітраж на всю стіну вестибюлю скомпонований з абстрактних хроматизованих форм у чорних обводинах. Вітраж був виконаний у Швайцарії льозанським майстром вітражів Обером Піттлюпом. Над сходами на перший поверх висить великий, майже п'ятиметровий килим з 215 тонами фарб. Інший килим складається з арабесок численних фігур, зреалізований ввесь у сіро-чорному тоні, 73 відтінків. Обидва килими виткані Фелітіним в Обюссоні.

На кінці цієї статті хотів би я подати деякі важливіші факти з життя майстра. В 1929 р., на спілку з Амеде Озанфаном (співробітником славетного архітекта Корбюзьє), він заклав у Парижі свою власну школу, „Модерну академію", бо мав багато учнів. Між ними були й українці, С. Гординський і пізніше В. Ласовський. У 1911 р. Леже поїхав в Америку, в Нью-Йорк, де просидів усю війну, працюючи там 5 років. Тут він створив своїх „Акробатів", „Циклістів", „Скакучих пливаків", у 1942 р. виставляв свої полотна в ґалереї Розенберга.

* Вітражі катедри в Шартрі і Страсбурзі мене незвичайно вразили. До Шартру їздив я двічі і намалював кілька композицій. Одна є в збірці в Страсбурзі, друга в колекції А. Леле в Парижі, третя в збірці С. Глюта в Нью-Йорку.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Союзовий Клівленд дав найкращий приклад, як треба вшановувати українських героїв. З приводу трагічної смерти полк. Євгена Коновальця тому 25 років, 240-ий Відділ УНСоюзу, що носить ім'я Коновальця, асиґнував зі своєї каси 25 дол. для вдови полковника. Секретар цього Відділу, головна радна Осипа Олінкевич, прислала чек на $ 25.00 з призначенням на згадану ціль. І так Союзовий Відділ з Клівленду зробив не лише добру прислугу пані Коновальцевій, але збудив і інших, що носять печать духа Коновальця, йти за прикладом Клівленду. Посипалися жертви для вдови, що втратила для України і за неї чоловіка. На жаль, втратила теж сина, а важко жити сиротині — навчав нас Шевченко. Як уміємо і можемо, так і виявімо нашу пошану для вдови Великого українця. Хто не знає прямої адреси, присилайте до мене, УНСоюзу або ЗУАДКУ.

Дитяча Оселя в Равнд Лейку розростається. Цього року я двічі відвідав цю оселю і хоч вона по назві дитяча — батьків там тисяча збирається що-неділі. Не лише пляжа, але й муравник, що при березі озера, завалені молодими і старими. Повне там дозвілля. Гарні пані в чорних окулярах вигріваються на сонці, а бабці доглядають внуків. На другому боці вулиці знова пересиджує „начальство" і батьки народу грають тарока, рідше ферблю. Там вже три хати закупила оселя, а як викупить ще три, ціла вулиця буде в українських руках. За 16 тисяч оселя докупила кілька акрів лісу, бо треба місця для паркування авт, як теж для будови ще кількох домиків. Єпископат призначив о. Чинченка з парохії св. Йосифа духовим управителем оселі для католицьких дітей, а о. декан Білецький дбає про духову обслугу православних. Співає там хор „Славута" під дир. д-ра Кокорудза. Ідилля там і гарно. Є надія, що Равн Лейк стане ще більшим українським вакаційним осередком не лише в літі, але й зимою. Є там можливості дальшої докупівлі хат і площі для оселі і для приватних осіб.

Український День в Пілзен Парку на 26-ій вулиці, що відбудеться в неділю, 18-го серпня, набирає конкретних форм. Духова оркестра 139-го Відділу УНСоюзу, квартет і оркестра ОДУМ танцювальні групи „Метелиця" і МУН. Програма не буде накопичена, не буде нудна і втомлююча, бо це імпреза розвагова. Вигравка, добра кухня і буфет, як теж оркестра п. Єнжика, що буде приґравати до танців, заокруглять програму імпрези. Панове Петро Пуцило, голов. контр. УНСоюзу, як голова, і М. Медвецький, як секретар, очолюють цей модерний Український День.

П'ять головних урядовців УНСоюзу з Шикаґа, а двох з Клівленду взяли участь в „Союзовому Дні", що його влаштував Окружний Комітет в Дітройті. Імпреза, перша того роду на терені Дітройту, була вдачна під кожним оглядом. Вона зібрала на Діброві велике число громадян, а все, що було на продаж, розійшлося. Рахувати людей на Діброві важко, бо там гори і доли, пляжі, корчі, великі і малі дерева, між якими відпочиває народ. В неділю 21-го липня стояв обозом на Діброві теж пластовий табір. Всі урядовці, а саме головні контролери Іванчук і Пуцило та радні Шмаґала, Олек, Олінкевич і Куропась взяли участь у Службі Божій, яку відправив о. Чавс в гарній каплиці. Шкода, що не було хору. Імпрезу відкрив голова Окружного Комітету б. гол. радний Дідик і нею вміло проводив прес. референт Комітету п. Папіж. Всі урядовці мали змогу промовляти і запізнатися зі союзовим Дітройтом. На імпрезу прибув навіть б. довголітній секретар 292-го Відділу п. Кізел, який хоч по операції і не відзискав ще належно мови, не жалів труду, щоби приїхати. На жаль, двох відділових секретарів не прибули на їх власну імпрезу. Як „Шикаґо" їхало 280 миль, то вони могли легко переїхати 30. Союзових урядовців з Шикаґо гарно вітали дітройтські союзовці, по-братерськи накормили, напоїли і в домі п. Дідика вітали їх при вході хлібом і сіллю. Це перший раз, що й мене в життю зустрінула така несподіванка. Ще того самого дня шикаґовці були назад дома. Союзовий День тепло вітали головний контролер УРСоюзу В. Довгань, голова місцевого УККА ред. Бажанський і голова головної управи УЗХ пані Квітковська. Промовляв ще б. гол. контролер В. Гірняк, який мав організаційну промову. Добре була заступлена Канада. Павло Дуда б. гол. радний, і відділові урядовці: Хрін, Мудрий, Тяжкий очолили канадійців.

Сумівська танцювальна група в Ню Йорку

Танцювальна група під керівництвом енергійного сумівця Олега Ґензи, яка існує вже понад 12 років, та Ансамбль Бандуристок під керівництвом п. Данилова при Осередку СУМА в Ню Йорку, зачисляються до найрухливіших та найактивніших українських культурно-мистецьких груп. Вони, коли пригадати їх численні виступи на різних імпрезах, в телевізії та перед чужинцями, ґідно репрезентують українську культуру, а зокрема сумівську молодь. Нижче вміщуємо лист дирекції університету в Лонг Айленді про виступ цих груп 19-го квітня ц.р.:

Gentlemen:

To the many professors and deans of my university with whom I have spoken, it is their undivided opinion that your group of young people were the hit of the Dance Festival. Several expressed the desire to thank your group pedsonally for the fine performance they gave, and I am therefore forwarding your address.

Your appearance and the fine conduct of your young people were a credit to their training and could not have revealed in a more approprriate manner the richness and color of the Ukrainian culture.

I wish to add my congratulations to those of my mentors as well as my sincerest thanks for your participation in this dance festival.

Martin Decere,
President
Economics & Sociology
Society, Long Island
University.

● **Під горою намулу біля Темзи (Тамізи)**, в самому серці Лондону, знайдено вже кілька місяців тому прадавній дерев'яний човен - корабель. Після довгих дослідів фахівцями ствердженo, що це був римський корабель, з часу панування Доміціяна, за 80 років перед нар. Христа. Стверджено це на основі знайдених на тому кораблі староримських монет.

Від Української Капелі Кошиця до „Сурми" в Шикаґо

Такий є, майже півстолітній, шлях служби на славу української пісні проф. Івана Трухлого, що недавно став диригентом репрезентативного чоловічого хору „Сурма" в Шикаґо.

Вперше „заспівав" цей диригент 6 вересня 1884 року, коли прийшов на світ в с. Згуровці Прилуцького повіту на Полтавщині. Молоді свої літа провадив в золотоверхому Києві, де після закінчення фізико - математичного факультету університету св. Володимира був директором середньої школи. Але з Божого покликання, маючи природній талант до співу, він ще за гімназійних часів був знаний своїми здібностями в хоровому мистецтві. А за студентських часів був уже заступником славнозвісного диригента О. Кошиця, а пізніше — його мистецьким дорадником і довголітнім співпрацівником.

Музичну освіту він дістав в Київській консерваторії ... Це ж були славні часи „Київської Школи" незабутні з наших корифеїв музики й співу: М. Леонтовича, М. Лисенка, К. Кошиця. Особисте знайомство і дружні відносини з Стеценком та Кошицем були тим стимулом, що Ів. Трухлий захопився наполегливою працею на полі рідної музичної культури і став вірним послідовником і носієм славних традицій тієї „київської школи" і по цей день.

Коли в 1919 році уряд УНР висилає за кордон Українську Державну Капелю, як могутню силу для освідомлення вільного світу про Україну і її культурну самобутність, то в цю культурну місію виїхав і Ів. Трухлий. Тоді він був членом управи того хору Кошиця і як її визначний співак. За його участи та капеля рокотала Україні славу по цілому світі. Залунала вона з найкращих естрад Европи і Америки ... „Чудом над чудами", „оркестрою людських голосів" називали чужинці капелю. А в тому славетному „інструменті" цінно - звучною струною був Ів. Трухлий.

Та обірвалось державне життя в Україні і капеля опинилась без фінансів. Прийшлось йти на заробітки. Тоді з Америки заанґажували Кошиця на турне за океан. Але Ів. Трухлий з гуртком ідеалістів не поїхав, а осів на Закарпатті, спершу в Ужгороді, де він став одним з каменярів культурного відродження і розвитку рідного мистецтва на „Срібній Землі". Там той гурток зорганізував музично-драматичне т-во „Кобзар", а пізніше постійний театр при „Просвіті". Ів. Трухлий був у складі тієї театральної дружини під режисурою М. Садовського та Загарова і тим теж послужив Україні на тім клаптику нашої Батьківщини. Згодом Ів. Трухлий разом з Торговельною Академією, в якій був професором математики, перенісся в Мукачево і там провадив хором при катедрі св. Ілії. В Академії він також зорганізував шкільний хор. З тим хором, як з одною з найкращих одиниць, в 1924 році виступав з великим успіхом на конкурсі шкільних хорів Закарпаття. В Карпатській Україні професор лишив по собі широку вдячну пам'ять. Стихія відродження краю піднесла, розширила і його крила і його значення. Але мадярський напад 1939 року припинив ту працю видатного диригента і талановитого педагога, що спричинився не лише до піднесення хорового мистецтва, але й до глибшого національного освідомлення молоді, що її учив і яка його щиро любила. Умів він учити, а коли треба, то й уміло карати, але не давав в обиду ні чехам, ні мадярам, що тоді ще творили шкільне „начальство".

За другої світової війни професор опинився в Мюнхені, де знову керував студентським хором і з ним систематично виступав перед українською і чужинецькою багатотисячною публікою. Зокрема пам'ятним був тріюмфальний концерт в аулі Мюнхенського університету. Тут його праця знаходить широку й найкращу критику як своїх так і чужих. Співи його хору записуються на платівки. Одним з прекрасних виступів його хору був концерт духовних пісень в Баварській катедрі м. Авгсбургу.

Пізніше Ів. Трухлий переїздить в Америку і від 1951 року диригує катедральним хором Української Православної церкви св. Тройці в Ню Йорку. Тут дає два концерти в каплиці Колюмбійського Університету, коли також зібрав лаври успіху на славу українському співу як духовному, так і світському.

В 1961 році професора запрошено на диригента катедрального хору „Боян" митрополітального собору св. Володимира в Шикаґо. Цей хор, хоч і не такий великий, але з гарними голосами, в руках мистця-диригента враз підноситься у своєму мистецтві.

Наполеглива, жертвенна, уміла, успішна праця талановитого педагога й диригента, його багатий мистецький стаж — скоро прикликали на себе увагу знанного в Шикаґо і поза ним чоловічого хору „Сурма". А слава про щиро побратимське відношення до співаків, незвичайна особиста скромність і притаманний професорові козацький гумор з глибокою думкою — створили й ореол симпатії до нього. Запросили його на мистецького керівника „Сурми", і він в жовтні 1962 року взявся і за цей хор... Лише кілька проб і в його магічних руках настрій хору підноситься до висоти, братія - „сурмачі" оживають у своєму натхненному ставленні до свого покликання і... підготовку до Лисенківських святкувань вже завершено, а хор вже збільшився і в своєму складі має аж 50 співаків.

Ант. Кущинський

Короткі вісті

● **У місті Тампа на Флориді** і на терені 6-х довкільних повітів 58.000 телефонічних апаратів було унерухомлених внаслідку перерізання дротів саботажниками. Вже 20 днів страйкують службовики і робітники тамошньої Телефонічної Компанії. Арештовано трьох страйкарів під закидом пошкодження телефонічних ліній.

● **В Югославії** велике враження зробила надзвичайно швидка і видатна поміч Америки для потерпілих від землетрусу в місті Скопле. В минулу неділю великі військово - транспортні літаки з американських баз в Німеччині перевезли цілий рухомий шпиталь із 205 лікарями, медсестрами, допоміжним персоналом, ліжками й ліками, як теж власними вантажними автами. Коли та американська моторкада їхала вулицями Београду і далі до містечка Куманово, за 20 миль від Скопле, маси сербів, хорватів і македонців ентузіястично вітали американців. Вся югославська преса розписується про ту подію.

Українські пластуни на Світовому Джемборі мають свою поштову марку і печатку

(Закінчення із 1-шої стор.)

видно, що ця відзнака репрезентує теж Український Пласт, якого делеґація є на Джемборі, хоча під лівим крилом орла бачимо пластову відзнаку, яка окремо персоніфікує Українську Пластову Організацію. Але Український Пласт не тільки тому є на марці зазначений, що він видав цю марку. Коли приглянемося орлові-скобові, то помітимо, що він рішучим зворотом повернув голову на схід, неначе вказуючи, що з комуністичного Сходу іде найбільший ворог людства, і в тому найбільша загроза скавтським ідеалам, а першою жертвою цього зла є Український Пластовий Рух на Україні, який під цю пору може діяти тільки поза її кордонами, де його захищає „стіна волі і свободи" народів вільного світу.

Дуже цікава символіка джемборівської відзнаки, яка має форму старинного бойового щита, одного з грецьких племен беотів. В центрі цього беотського щита бачимо трилисту скавтську лілею, кожний листок якої означає один головний скавський обов'язок. Кільце, яке в'яже ці листки (на пластовій відзнаці цього кільця не бачимо, бо воно закрите поперечкою Тризуба) символізує силу і єдність Скавтського Руху, які випливають із спільного закону і трьох головних обов'язків. Старинні греки на своїх щитах поміщували зображення богів або страшних потвор, які в боях мали ширити страх і паніку між ворогами, і таким чином мали улегшувати побіди грекам. Модерний лицар-скавт, охороною якого перед злом і поганню в житті є цей щит, не лякає своїх противників видуманими потворами, але має їх перемагати, виконуючи три скавтські обов'язки, зображені на щиті лілеєю. Над лілеєю на щиті є англо-французький напис „11 Світове Скавтське Джемборі" (Офіційними мовами світової скавтської централі — Світового Скавтського Бюра в Оттаві, Канада, є англійська і французька.) . Під лілеєю є напис „1963", т. є рік Джемборі, а ще нижче, між двома оливковими гілками, грецький напис „Геллас" (Греція). Цей напис, як теж стіль всіх написів на щиті вказують, що господарями країни, де відбувається 11-те Джемборі є греки. Десять оливкових листків на обох гілках та по три оливки символізують десять точок скавтського закону і три скавтські обов'язки.

Як вже сказано, під лівим крилом орла-скоба є пластова відзнака, вміщена в центрі восьмигранного щита, який творить вінець з лаврових листків, хоча в Українськім Пласті в таких випадках уживається дубових листків і жолудів, символи сили характеру і гарту тіла, які ведуть до перемоги, символізованої лавровим вінком. При нагоді міжнародних скавтських зустрічей виявилося, що українська пластова відзнака є одною з найкращих скавтських емблем. Основою пластової лілеї є золотий Тризуб св. Володимира, державний герб України, а в Тризуб вплетена срібна скавтська лілея, а не навпаки, як це часом кажеться або пишеться. Пластову емблему уложив один з перших пластових приятелів і опікун пл. куренів проф. Мирон Федусевич, а оформив мистець Роберт Лісовський. Форма пластової відзнаки і її пропорції є устійнені пластовими приписами. На щиті на марці над пл. відзнакою маємо рік основання Українського Пласту — 1911 і рік 11-го Джемборі — 1963. Інші написи на щиті і на марці не потребують пояснень. Для перепечатування тих марок, як теж для печатання їх на листах, листівках, на сторінках пам'ятників чужинецьких скавтів, учасників Джеморі, наші пластуни мають дуже ефектовну пам'яткову печатку, яку запроектував З. Еліїв, а справив теж п. Г. Поворозник з Гамільтону. Ця печатка, яка має майже вже приказкову „чужу форму, а рідний зміст" справді має чужу, джемборівської відзнаки форму, а зміст український, пластовий. Напис на печатці достатньо пояснює з якої нагоди вона була виготовлена. Пластова джемборівська марка і печатка напевно найдуть собі місце в альбомах чужинців скавтів і філятелістів та будуть їм розказувати про їх „спонзорів" — українських пластунів.

Громада в Сан Дієґо на пам'ятник Шевченкові

У нас тут у Сан Дієґо відбулося 2 квітня 1963 р. свято Тараса Шевченка, в якому наша громада взяла активну участь. Програма свята була досить гарно дібрана. Реферат прочитав п. Олекса Скоп, а два хори — діточий і жіночий — під проводом диригента Григорія Китастого відспівали низку пісень.

Збірку на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні перевів підписаний і вона дала суму 40.00 долярів. Дотепер зібрана у Сан Дієґо сума на пам'ятник Шевченкові становить 240 дол. від нашого Комітету і 10 дол. безпосередньо від о. П. Турянського, так що наша маленька громада завершила свою збіркову квоту, яку їй призначено Головною Управою Комітету Пам'ятника. Ці гроші були зразу переслані до Крайового Комітету в Ню Йорку.

Я, як голова збіркового Комітету в Сан Дієґо, дуже радію цими успіхами нашої маленької громади, і цією дорогою складаю щиру подяку всім жертводавцям, а зокрема щиро дякую панам: Іванові Вороні, Олександрові Скопові і П. Виговському за допомогу в переведенні цієї збірки. Щира подяка рівнож о. Турянському за його примір в пожертві на пам'ятник та заохоту других до жертвенности.

Петро Бумбар

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Речиталь учнів проф. д-ра Н. та проф. Л. Полевських в Ню Йорку

В цьому речиталі, що відбувся 29-го червня ц. р. в залі Українського Інституту Америки, принагідний гість мав нагоду знайти те, що не завжди подибується на подібних пописах, коли учителі і учні звітують про досягнення з цілорічного навчання.

Названий речиталь виявив дійсні і чималі досягнення так учителів, їхніх педагогічних методів і праці над учнями, як також і учнів під проводом досвідчених учителів, які вміють, як бачиться, прищепити молодим адептам основну істину в розвитку музичного таланту: замилування до праці і розуміння, що без праці не допоможе навіть найбільший талант.

Звичайно, можна би так чи інакше оспорювати педагогічні методи проф. Полевського. Але ж багато доріг веде до Риму і добра тільки та, що найкоротша. Проф. Полевський не водить своїх учнів новими, але довгими дорогами до храму мистецтва. І це основне.

На жаль, не доводиться дати оцінку всім учням, вичисленим у програмці. Далекі віддалі при вийнятковій спекоті не дозволили прибути на попис багатьом з них, але ті, що виступали, не дали притоки до поважніших застережень, коли враховувати ступінь та час навчання. Зовсім навпаки, виступи поодиноких виконавців склалися на суцільний концерт без прикрих скреготів зле опанованої техніки чи несолідно опрацьованих точок.

В таких задовільних виступах ми прослухали Ірину Зеленську та Ірину з Наталією Зеленських в дуеті, Ірину Яросевич, Осипа Лупана, Бориса Коморовського в клясі піяна і Галину Сарах, Ірину Насадюк і Наталію Зеленську в клясі чельо.

Цілком зайве в такій короткій замітці вказувати виконавцям на малі недоліки та позитиви їхньої гри. Це з успіхом роблять їхні професори, бо ці рядки це не критика на концерт, а молоді виконавці ще не артисти. Але загальна порада їм така: і дальше наполегливо працювати над собою і дальше піддаватися проводові своїх заслужених учителів. В цьому ґарантія майбутніх справжніх успіхів на трудній, але якій же прекрасній дорозі крокування по мармурових ступенях до святині мистецтва!

Олег Стратичук

● **Недалеко Аллентавну в Пенсилвенії** зударились в минулому тижні військовий літак, який випробовував інструменти при приземлюванні, та малий приватний одноособовий літак. Яким чином в ясному дні і за гарної погоди стався той зудар — ніхто не знає. Два військовики і один цивільний — згинули.

Спільне Свячене в Лос Анджелесі

Нова управа 55-го Відділу СУА рішила улаштувати на вступі своєї діяльности 19-го травня „Традиційне Спільне Свячене", — для української громади разом із місцевим українським культ. - осередком. Головне — постановлено втягнути до участи в святі якнайбільше молоді. Зорганізування такої імпрези получене було з великими труднощами тому, що Лос Анджелес є під оглядом простору найбільшим містом у світі.

Українці, мешкаючи в різних дільницях цього великого міста, є дуже віддалені одні від одних, як і від Народного Дому.

Найтяжчою проблемою було згуртувати молодь на проби гаївок. Тут належить підкреслити наполегливість і завзяття наших пань, які поконали ці труднощі та осягнули заплянoвану мету.

Великодня оригінальна декорація, застелені та прибрані квітами столи, із традиційною великою паскою, ввели приявних у святочний настрій.

Пан О. Веселий, голова культ. осередка — відкрив свято — а п. Оля Романюк продеклямувала з великим чуттям вірш Б. Лепкого „Ще нині бачу".

Місцевий парох католицької церкви о. М. Колтуський посвятив паску та Дари Божі — і гості засіли до столів.

Спеціяльне признання належиться паням, господарчим референткам свята, за прецизійну підготовку та приладження смачних страв.

Відтак пані Н. Березовська пояснила традицію гаївок у Рідному Краю та значення продовження цеї традиції на еміґрації.

Кульмінаційною точкою імпрези був вхід нашої молоді в народніх строях на залю, яка під проводом пань Наталії та Соні Березовських, вивела наші традиційні гаївки, перший раз в Лос Анджелесі.

Як гість — промовляла пані Дима з Канади, висказуючи миле здивування, що застала в Лос Анджелесі вже таку численну, зорганізовану українську громаду.

Пані Дима у своїй промові з'ясувала також цілі і завдання СУА в цілому світі.

На закінчення пані І. Сіяк, голова 55-го Відділу СУА подякувала усім за участь і працю, — а спеціяльно підкреслила значення співучасти нашої молоді в громадських імпрезах.

Н. Н.

Золотий Ювілей у родині українського науковця

Дня 28-го липня ц. р. в українському готелі п. Шумила в Лексінґтоні, Н. И., відбулося рідкісне свято. Найближча родина і гурток близьких знайомих відмічував 50-літній шлях подружнього життя нашого відомого науковця і педагога проф. д-ра Костя і Анастазії Кисілевських. Поміж зібраними гістьми знайшлися чотири особи, які були свідками вінчання, що відбулося перед 50 роками в селі Надорожній біля Товмача в домі тодішнього пароха о. М. Голінатого, батька молодої: це рідні брати п-ні Кисілевської д-р Осип і д-р Лев Голінаті та двоє кузенів п-ні Рострислава Темницька і д-р Михайло Соневицький, батько якого пок. о. Климент звінчав був подружню пару.

З привітами, побажаннями і спогадами виступали: д-р Осип Голінатий, д-р Михайло Соневицький, Юрій Кисілевський, п-ні Г. Дмитерко - Ратич, д-р П. Богданський, п. Сербинська, д-р Лев Голінатий, діти ювілятів п-ні Леся Ткач і д-р Роман Кисілевський, а 11-літня Христя Прончак побажала дідусеві й бабусі щасливо діждатися повороту на вільну Україну і там разом з наймолодшим поколінням відсвяткувати діямантовий ювілей.

В сердечнім настрою гості провели радісні хвилини родинного свята серед чарівної природи українського Ґантеру.

О. С.

• У дільниці Бронкс в Ню Йорку 12-річна дівчинка Кетлін Делі переїздила на ровері вулицю, коли авто, що їхало з великою швидкістю, вдарило її. Кетлін померла в дорозі до шпиталю. Винуватець втік, не зупинившись, але прохожі встигли записати число авта. Йдучи за тим слідом дедективи арештували 38-річного Волтера Чудковського, поліціянта, як той саме вийшов з свого дому, щоб іти на службу до поліційної станиці. Після п'ятигодинного переслухання його звільнили з-під арешту, оскаржили тільки в залишенні місця випадку та звільнили з поліційної служби. Чудковскі боронився тим, що ніби навіть не бачив, чи на когось наїхав. Дві сестри вбитої з жахом приглядались тій сцені з рогу вулиці.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 5079. „Нагальна справа чужинця!".

"I'M GOING YOUR WAY," SAID TARZAN, "AND I KNOW BEN ABEN PERHAPS I CAN PERSUADE HIM TO LET YOU HUNT."
11-16 5079
JACK KELLY VOICED AN ENTHUSIASTIC REPLY, BUT WAS INTERRUPTED BY A NERVOUS STRANGER.
"PARDON, M'SIEU," HE STAMMERED. "I COULD NOT HELP OVERHEAR— AND I-I HAVE URGENT BUSINESS!"

„Я готов іти з вами, — сказав Тарзан. — І я знаю Бен Абена. Може я переконаю його, щоб він дозволив вам пополювати.

Джек Кенні радісно вигукнув, але його перебив нервовий чужинець.

„Перепрошую, пане, — промимрив він у збентеженні, — я несамохіть підслухав — і я маю нагальну справу!"